

Sarah Mitchellová

ZTRACENÉ DOPISY

ZTRACENÉ DOPISY

ZTRACENÉ DOPISY

Sarah Mitchellová

Original title: Sarah Mitchell: The Lost Letters
THE LOST LETTERS © Sarah Mitchell, 2018
Cover design and photography by Henry Steadman

Sarah Mitchellová si uplatňuje morální právo
identifikovat se jako autorka této knihy.

Czech edition © Fortuna Libri, Praha 2019
Translation © Kateřina Sigmundová, 2019

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri.

www.fortunalibri.cz

Odpovědný redaktor Ondřej Pfeffer

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována,
ukládána v jakémkoliv vyhledávacím systému nebo přenášena
v jakékoliv formě ani elektronickými, mechanickými, kopírovacími,
nahrávacími a jinými prostředky bez předchozího souhlasu vydavatelů.

Tato kniha je fiktivní dílo. Jména, postavy, zaměstnání, organizace,
místa a události, které vysloveně nespádají do veřejné domény,
jsou buď výtvar autorčiny představivosti, nebo byly použity fiktivně.
Jakákoliv podoba s žijícími či mrtvými osobami,
událostmi a lokalitami je čistě náhodná.

ISBN 978-80-7546-209-1

Památce mých rodičů

Když se cesta rozděluje, vydej se tou, která vede na pláž.

Hannah McKinnonová

KAPITOLA JEDNA

Kanadský vzdušný prostor, současnost

„... sedm, osm, devět...“ počítá Marta Rodwellová polohlase. Při deseti otevře oči a uvolní sevření opěradel křesla. Má pihovaté, ladné ruce. Ulička se pomalu začíná rovnat s horizontem a skučení motoru přejde do vrčení.

„Inu,“ zamumlá, „myslím, že teď můžeme v klidu vydechnout!“ Muž ob sedadlo zvedne hlavu od šanonu a probodne ji světle modrýma očima.

„Prosím?“ řekne. „Co jste říkala?“

„Ach!“ zasměje se Marta rozpačitě. „Já... no, já jen... ach, nic důležitého...“

Zaměří pozornost na rozsvícený symbol zapnutého bezpečnostního pásu. Připomene jí, že letadlo stále stoupá... Vlhkou dlaní si přejede po džínové sukni. Letadlo je zaplněné, avšak ne do posledního místa. Rodiny s neposednými dětmi, několik managerů ve středních letech, tři jeptišky v modrozelených róbách a několik cestujících jako ona.

„Víte, že osmdesát procent leteckých neštěstí se stane do deseti sekund po vzletnutí nebo v posledních deseti sekundách před přistáním?“ Slova vypustí z úst dříve, než si to vůbec stačí uvědomit.

Soused překvapeně zamrká. „Když to říkáte.“ Jeho přízvuk jí připomene televizní dramata, která sledovala o víkendu u večere z mikrovlnné trouby a sklenky červeného vína.

Muž uchopí šanon. Na klíně má další a na volné místo mezi nimi položil hromadu papírů. Když si Marta sedala, sundal z nich růžovou stuhu, kterou byly svázané, a ta mu nyní spočívá na koleni. Za okamžik spadne a skončí pod sedadlem před ním. Marta uvažuje, že ho na stužku upozorní, ale muž se mezitím opět zahloubal do čtení. Tu a tam použije zvýrazňovač nebo nalepí na stránku žlutou záložku. Úporně se soustředí. Marta si všimne, že je ještě hodně mladý. Vlastně bude věkově tak nastejno s její dcerou.

Při pomýšlení na Janey ji dloubne v žebrech s intenzitou naostřeného klacku. V poslední době se nebyla schopna zbavit pocitu, že se něco děje. Janey se loni na podzim odstěhovala do Anglie a téměř ihned poté omezila korespondenci na naprosté minimum. Posílala jí suché, nesourodé informace, které se vůbec nepodobaly slovům plným bolestného sentimentu, kterými ji počastovala, než odjela. Místo toho jí spíš volala. Marta se však musela uchýlovat k monologu, aby telefonát vůbec pokračoval, nebo pálit salvy otázek, které i jí samotné přišly jako výsledek a na které dcera odpovídala „jo“ nebo „jasně“. Jako kdyby Janey z té dálky odmítala pohnout prstem a ona zatím musela veškerou tíhu břemene nést sama.

Uličku zaplní cvakání kovových spon, šustění oděvů a rachot vozíků. Chvilí poté nabízí mladá letuška nápoje.

„Šampaňské?“

„Ano,“ pronese Marta, ráda si dá sklenku šampaňského. Po všech těch posledních hrozných týdnech si ji zaslouží.

Letadlo se vyrovnalo, zvuk motorů je stabilní. Opře se do sedadla a podívá se z okénka. Obloha svítí brutální oslepující

modří a koberec mraků natolik připomíná sněhové závěje, až si Marta pomyslí, že připluly z ledových plání Kanady a Grónska. Pak se jí v nitru ozve hlas, který poplašeně říká, že zem se nachází kdesi hluboko, hluboko pod ní. Odvrátí pohled a několikrát si lokne přeslazené náhražky šampaňského.

„Sakra!“

Martin soused mává poloprázdnou lahví toniku a poplašeně se dívá na proud bublinek, který vytryskl a stéká na papíry. Druhou ruku vrazil do kapsy kalhot, nejspíš pro kapesník, ale vachrlatá kupa papírů hrozí každou chvíli sesutím.

Marta zaloví v batohu – je to malý, praktický ruksak se spoustou kapes, do kterých umístila pomocníky právě pro takové situace – a podá mu balíček papírových kapesníků. Muž nějakou chvíli opatrně poklepává kapesníčkem na inkoustové skvrny, poté se rozhlíží, kam by nasáklý materiál odložil.

„Ukažte,“ pronese Marta a nacpe kapesníčky do sklenky, kterou akorát vyprázdnila.

„Jéé. Díky.“ Má štíhlou postavu běžce, což vsedě nebylo tolik patrné, ale když se naklonil na stranu, Marta jasně vidí, jak je mu prostor úzký, jak se musí nad směšně malým rozkládacím stolek hrbít. Odhaduje, že nedávno absolvoval univerzitu. Košili má vytaženou z kalhot, uzel kravaty se mu posunul do strany a skončil pod límcem, plavé vlasy má na čele upravené po způsobu člena kapely pro teenagerky. Přejede očima Martě po obličeji a pak uchopí pero. „*Ex parte* soudní nařízení v QBD, jakmile se vrátím. Omlouvám se, jestli jsem nepříjemný.“

Marta řekne: „Přirozeně.“ Nemá tušení, o čem to mluvil.

Uběhne asi hodina. Marta si položila rozevřený román na kolena hřbetem nahoru a s nefalšovanou hrůzou

se dívá z okénka. Obloha se zbarvila do tmavě modra, jak letí vstříc noci. Zanedlouho se z uličky ozve klinkání a cinkání a útržky konverzace a line se vůně horkého jídla. Když kolem Marty projíždí vozík s nápoji, požádá o francouzské červené (koneckonců je na cestě do Evropy) a mladá hosteska jí podá dvě miniaturní lahvičky merlotu. Krátce nato přijede vozík s kupou jídla v alobalu. Jednou dvakrát hodí pohled k sousedovi, ten ale pokračuje ve čtení a vidličkou si souká do úst kousky kuřete, šanon nepohodlně umístěný mezi tělem a stolem.

Marta záhy přestane vnímat pohyb letadla. Otec zemřel před necelým měsícem a od té doby cítí zdrcující fyzickou únavu, jako kdyby s sebou tahala smutek jako kouli u nohy. Našli ho na verandě obklopeného listy papíru. Byly i na trávniku, i napíchnuté na keřích růží. Před půlrokem odešel ze zastupitelstva a rozhodl se sepsat své paměti. Martina sestra Elizabeth mu nabídla korektury, ale, jak řekla Martě, otec ji bez zaváhání odmítl.

„Teprve, až budou hotové,“ pronesl. A pak se jen tak mimochodem zmínil, že se bude muset vydat do Anglie.

„Proč,“ ptala se Elizabeth Marty toho večera do telefonu, „se chce vracet zrovna teď, když na britskou půdu nevzkročil sedmdesát let?“ To Marta nevěděla. Ale když otec zemřel, přišly na to, že si zamluvil hotel a pronajal malou chatku na pláži v přímořském městečku Wells-next-the-Sea, a to na celý květen.

Marta si myslí, že by se mohla se ztrátou vyrovnávat lépe. Vždyť je jí čtyřicet čtyři let a je učitelka – říká si v duchu a loví s rozmazaným viděním kapesník –, zatím se však cítí starší, obnaženější. Jako kdyby smrtelnost klepala na okno. Před týdnem se jí o něm zdálo. Choulil se se skupinkou

chlapců na dně dřevěné loďky, která sebou házela v šedém, biblickém moři. Marta ho pozorovala, a vtom začala z vody stoupat jemná mlha hudby. Děti se daly do zpěvu a nevní-maly zpěněné vlny, které jim olizovaly nohy. Vzbudila se vy-čerpaná a zmatená. Otec nikdy nechtěl mluvit o odsunu, proč se jí o něm tedy zdá?

S Elizabeth strávily celý týden po pohřbu vyklízením jeho domu. První den ráno našla Elizabeth kopii jeho pamětí ve studovně a celé odpoledne pečlivě rovnala rozházené pa-píry z verandy. K večeri si daly z posledních sil tacos a Eli-zabeth zamračeně sdělovala Martě: „Je divné, že příběh za-číná, když tátovi bylo dvacet a potkal mámu na benefičním večírku.“ (Oba dva jim v průběhu let nesčetněkrát vyprávěli, jak se matčin doprovod opil natolik, že nebyl schopen prová-zet ji domů, a jak jejich otec v té chvíli zafungoval a ovlivnil jejich budoucnost.) „O dřívějšíku ani slovíčko.“

„Možná se z počítače nevytisklo všechno?“

Elizabeth zavrtěla hlavou a tacos v ruce se zakomíhalo. „Verze v počítači je stejná jako verze ze studovny. Už jsem to kontrolovala.“

Marta pozdě do noci čte stránky otcových pamětí za vy-datné pomoci zmrzliny Häagen Dazs, čaje a likéru amare-tto. Zjistila, že sestra má pravdu. Prvních dvacet let otcova ži-vota chybí.

Vozíky přetékají použitými obaly, nedojedeným jídlem a prázd-nými lahvemi. Marta vysvobodí deku z celofánového obalu, vsune si ji pod nohy a vytáhne až k bradě. Světla se ztlumí

a cestující ztiší. Ticho narušuje jen vzdálený pláč kojence. Obloha i moře jsou jednolitá čern. Marta se vteřinu dívá ven a pak zatahne clonu.

Musela usnout, protože tělo reaguje na slova dříve, než nabude vědomí. Ztěžka dýchá, vzduch jako by jí někdo z plic odsával, žaludek se jí sevřel v panické křeči. Otevře oči. Letadlo je zářivě osvětleno, světla nad hlavou i nad okny jsou rozsvícena na nejvyšší intenzitu. Z ampliónu se ozve neúprosný hlas z nahrávky.

„STAV NOUZE. STAV NOUZE. NASAĎTE SI MASKU A NORMÁLNĚ DÝCHEJTE. STAV NOUZE. STAV NOUZE...“

Marta zalapá po dechu. „Och..., och!“ *A je to tu*, pomyslí si. *To je ono*. Letadlo se každou vteřinu zřítí. Představí si letadlo, jak se obrací a překlápí vrstvou mraků. Nebo se trup roztrhne a ona bude vycucnuta ze sedadla, bude křičet a sahat do prázdna, v mrazivé, nedýchatelné atmosféře. *Zemřu*, pomyslí si v panice, *předtím, nebo poté, co dopadnu do moře?* Pak si všimne růžové stuhy na podlaze. A náhle ji zasáhne myšlenka jako blesk z čistého nebe.

Janey.

Janey neví, kde je. Janey uslyší o leteckém neštěstí v rádiu při snídani. Zastaví lžici na půli cesty k ústům, bude z ní odkapávat mléko, a nasadí účastný výraz, který člověk používá, když slyší o tragédii, která se ho netýká. Později jí zavolá Elizabeth.

„Co tím chceš říct?“ zeptá se Janey nejprve s nepochopením a bude si na prst navíjet pramen kapučínově zbarvených vlasů v posledním okamžiku blažené nevědomosti

těsně předtím, než její život nabere jiný kurz. „Chceš říct, že má matka byla v tom letadle? To není možné. Proč by letěla do Anglie?“

STAV NOUZE. STAV NOUZE. NASAĎTE SI MASKU A NORMÁLNĚ DÝCHEJTE.

„Ach!“ pronese Marta znovu. Něco na dlouhé šňůře se před ní komíhá. Kajuta je plná žlutých plastových masek a strachem doširoka rozevřených očí. Panuje děsivý klid, nikdo nekřičí, dokonce i kojenec přestal plakat. Jen jedna z jep-tišek se pokřižovala a polohlasem se modlí.

Marta sáhne po masce, ale ruce má ochablé a těžké. Nakonec se jí podaří sevřít prsty kolem gumy, přitáhne si žlutý kužel k sobě a přetáhne si masku přes hlavu. Podívá se na sedadlo vedle. Chlápek se šanony tahá za šňůru, ale maska mu visí několik centimetrů od obličeje a ne a ne se pohnout. Modré oči mu jen žhnou. Marta si rozechvěle sundá masku, aby lépe viděla, co se děje. Mysl jí pracuje na plné obrátky. Kyslík v kajutě dojde každou chvíli a pak se udusí. Letadlo spadne nebo se rozpadne na milion kousků. Zemře, jelikož u sebe nemá to jediné, co by ji v nastalé chvíli mohlo zachránit. Mladík zoufale tahá za nepoužitelnou pomůcku. Marta rozepne pás a natáhne se k němu.

„Nechte to být,“ pronese. „Je to zauzlené.“ Mladíkovi klesne ruka do klína a Marta obrací a rozmotává šňůru tak dlouho, dokud se neuvolní. Dá mu masku na nos a ústa, upraví mu gumičku za hlavou a sesune se do svého sedadla.

Úleva trvá jen chvíli. Maskou neproudí žádný kyslík. Vůbec žádný. Možná udělala něco špatně? Ani za živého boha ji ale nesundá. Zhluboka se nadechne, ale cítí jen sucho a odér gumy. A stopu vlastního parfému. Zatahá za šňůru, ale nepřinese to žádný efekt. Soused má asi stejný problém,

jelikož nadzvedne masku a nadechne se vzduchu v kajutě. Pak si masku znovu nasadí. Marta udělá totéž. Uvědomí si, že letadlo se stále drží ve vodorovné poloze. Oznámení o stavu nouze přestalo a slyšet je jen zvuk motorů. Někteří cestující si sundali masku a dívají se do uličky, kde se mladá letuška odpoutala a vydala na cestu do kokpitu.

Za okamžik se z amplionu ozve pilotův hlas. Marta naslouchá proudu slov, ale jsou pro ni jaksi vzdálená a nesrozumitelná. Několikrát slyší „omyl“ a „nešťastný“ a „omluva“, ale mozek není schopen pochytit smysl. O jakém omylu to hovoří? Vzpomene si na ztracená letadla v oceánu, která se odchýlila tisíce kilometrů od kurzu. Jedná se o takový druh omylu?

Mladík ji chytne za ruku. „Co říkal? Co se stalo?“

Marta zmateně zavrtí hlavou.

Několik řad před nimi se postarší letuška snaží zadržet masky do přihrádky, avšak neúspěšně. Masky se komíhají cestujícím nad hlavou jako hejno žlutých medúz. Napětí v kajutě se uvolňuje. Žena před nimi dokonce začala číst. Za chvíli kolem nich proběhne starší letuška. Mladík ji chytí za loket. „Co se to, k čertu, dělo?“

Letuška se zastaví. Je bledá v obličeji a zároveň se jí zahánbením rozlévá ruměnec po tváři. Nakloní se k nim a ztiší hlas. „Jednomu muži v první třídě se udělalo nevolno. Potřeboval kyslíkovou masku a kapitán omylem aktivoval celý nouzový systém. Už ho vypnul, ale nám se nedaří dát masky na místo.“

„Nic jiného se nestalo?“ pronese Marta slabým hlasem. „S letadlem se nic neděje?“ Vysvobodí paži ze sousedova sevření. Pořád je ztuhlá a s obavami čeká na náhlou změnu kurzu.

Stewardka se zazubí. „Nahnalo nám to všem docela strach, že ano?“

„Strach?“ opakuje Martin soused, jako kdyby to zdaleka nebyl výstižný výraz. Podívá se na Martu, pak na letušku. „No, myslím, že si oba zasloužíme drink, ksakru!“

Pročísne si rukou vlasy a pak ji natáhne k Martě. „Raymond – Ras. Ras Alby.“ Odmlčí se. „Díky bohu, že tu masku nepotřebujeme.“

„Marta,“ řekne Marta. „Marta Rodwellová.“ A za chvíli dodá: „Bál jste se, že se zřítíme?“

„Jo, asi na dvacet procent. Abych to vyjádřil statisticky.“ Hlas mu zhrubl, jako kdyby mu stres ubral na jemnosti. Když se letuška vrátí se čtyřmi malými lahvemi a dvěma plastovými kelímky, nalije jim brandy a třesoucí rukou podá Martě kelímek.

„Dvacet procent...? Och!“ Marta se zasměje. „Vím, co máte na mysli.“ Několikrát si rychle lokne, dá si pauzu a pak se znovu napije. Alkohol si razí pálivou cestu hltanem až do žaludku a zažehne divokou euforii. Neumře! Ras se na ni směje. Nefalšovaný úsměv člena chlapecké kapely. Je velmi přitažlivý, uvědomí si. A velmi, velmi mladý, napomene se v duchu.

„Tak, Marto,“ řekne Ras a obě lahvičky naráz vlije do svého kelímku, „co vás přivádí do Londýna?“

„Dcera.“ Marta se zadívá na jantarově zbarvený alkohol. „Má dcera Janey. V Anglii studuje. Na univerzitě v Cambridge.“ Nemůže si pomoci a v hlase jí zazní pýcha.

„Pěkné!“ odvětí Ras souhlasně a dopřeje si velký hlt brandy. „Určitě vás ráda uvidí.“

„No,“ odpoví Marta. Hlas jí klesne. „To doufám.“ Otevře ústa a pak je zase zavře. Nejlepší bude mlčet. Jak popsat boje každý týden, bouchání dveří, energii, kterou dcera

vynakládá, aby matku držela co nejdál od svého života? „Janey teď prožívá období nezávislosti.“

„Období nezávislosti.“ Ras válí slova po jazyku. Così ho pobavilo. „Dobře. Kde jste ubytovaná?“

„No, plánuji zůstat v Norfolku. Hotel jsem si zamluvila na čtyři týdny.“

„Norfolk?“ Ras nadzvedne obočí.

Marta se chystá říct, že si její otec pronajal chatku na pláži a teď se v ní chystá ubytovat ona, ale hlas ji zradí, než stačí pořádně popsat situaci. V duchu vidí otce, jak se šourá po velké pracovně, uklízí zbylé dokumenty, narovnává zarámované fotografie, dýchne na sklíčko a pak ho otře rukávem otrhaného modrého kabátu, který nosí jako župan, toho, na kterém je bavlnkou vyšitě jeho jméno, *Lewis Rodwell*. Slyší, jak nevrlým, sebejistým hlasem odmítá obavy o jeho zdraví. Se stejnou netrpělivostí, s jakou reagoval na jakýkoliv náznak, že udělal chybu, vlastně na většinu věcí. Cítí, jak se jí stáhl hrudník a jak ji pálí víčka. Do očí jí vyhrknou slzy.

Ras se rozpačitě zavrtí, odlepí pohled od Marty a upře ho na sedadlo před sebou. Marta vytáhne z rukávu kapesník a vysmrká se. Nakonec se s nucenou žoviálností zeptá: „Znáte Norfolk, Rasi?“

„Ne. Já žiji v Londýně. Narodil jsem se a vyrostl v cornwallské metropoli Shag Rock.“ Vrhne na ni postranní pohled a radostně zvlíní rty do úsměvu.

Marta vyprskne pití. „Shag Rock! To je nějaké místo?“

„Ano, skutečně je. Tedy, patří do místa zvaného Donderry. Ale Donderry nezní tak zábavně jako Shag Rock.“

Marta se usměje a Ras se opře do sedadla s úlevným výrazem ve tváři. Odmlčí se a pak nakloní hlavu na stranu. „Takže celý měsíc na pláži v Anglii? To je docela odvaha.“

„Odvaha v dobrém slova smyslu?“

Ras pokrčí rameny. „No, to, hádám, záleží na Norfolku. Pláž ve Španělsku by mi dávala větší smysl. Nebo ve Francii. Vlastně kdekoliv jinde v Evropě. Když už jste vážila takovou cestu.“

„Elizabeth si také myslí, že to je bláznovství.“

„Elizabeth?“

„Má sestra.“

„Ach.“

Ras se podívá na šanony. Marta ho podezřívá, že ztratil zájem o konverzaci. Zavře oči a na mysl jí přijde Elizabeth. A první si jako vždy vybaví cvak, cvak. Podpatky. Energicky tápe z jedné akce na druhou, vyrýsovanými lýtky a vlněním boků přitahuje pozornost. Neoddychne si nikdy, ani když mluví. Kdykoliv spolu telefonují, je buď na cestě, nebo si dá telefon nahlas, aby se mohla současně věnovat další, produktivnější činnosti. Cokoliv, co dělá, dokonce i mluvení, je lekce v efektivitě. „Dobře!“ řekne třeba, nebo „ok!“ A člověk do slova cítí, jak se na něj valí celá armáda dalších slov, i když je nikdy neproneše.

„Správně!“ bylo vše, co pronesla, když jí Marta oznámila, že si sjednala čtyřtýdenní dovolenou a vydá se na pobřeží Norfolku, aby objevila, proč si otec zvolil tak divnou lokaci k dokončení své knihy. Pak zavřela peněženku, poplácala Martu po tváři a odešla na lekci pilates. Marta si uvědomuje, že nedostatek Elizabethina nadšení ohledně výletu pramení aspoň zčásti ze skutečnosti, že je třeba zbavit se ještě poměrně hodně věcí z otcovy pozůstalosti. Nedokázaly se přimět k tomu, aby některé, ty osobnější, vyhodily nebo se jich jinak zbavily. Další, například počítač, vyžadují dle Elizabeth hodiny usilovné práce.